

23.8.2021

Rakennetun ympäristön tietojen digitaalisen turvallisuuden ohjausryhmä

1. Asettaminen

Ympäristöministeriö on tänään asettanut ohjausryhmän, jonka tehtävänä on tunnistaa rakennetun ympäristön tiedon digitalisoitumisen vaikutukset kokonaisturvallisuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Toisena tehtävänä on rakennetun ympäristön tietojärjestelmän digitaalisen turvallisuuden ja tietosuojan konsultointi -selvityksen ohjaaminen.

2. Toimikausi

23.8-15.12.2021.

3. Tausta

Ryhti-hanke

Ryhti-hankkeessa rakennetun ympäristön keskeisimmät tiedot kootaan saataville yhteiseen paikkaan, rakennetun ympäristön tietojärjestelmään (RYTJ). Tavoitteena on keventää ja selkeyttää tiedonhallintaa. Hankkeessa on lähdetty kunnianhimoisesti tavoittelemaan kertakirjausta: tiedot luodaan vain yhden kerran, sovittuun yhteiseen muotoon ja jaetaan yhteisen valtakunnallisen tietojärjestelmän kautta, jonka kautta ne ovat ajantasaisina ja luotettavasti kaikkien järjestelmien saatavilla. Näin helpotetaan tiedon käyttöä.

Hankkeessa toteutetaan hallitusohjelman kirjaus: (kohta 3.1.1 Asuntopolitiikka): *”Luodaan rakennetun ympäristön valtakunnallinen digitaalinen rekisteri ja tietoaalusta, joihin maankäyttöä ja rakentamista koskevat päätökset ja prosessit tukeutuvat.”*

Hankkeessa on lähdetty käytännön tilanteiden ja prosessien tietotarpeista keskittyen maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) määrittämiin prosesseihin. Koska MRL:n rakennusluvitusta ja alueidenkäytön suunnittelun prosessit muodostavat tietoperustan rakennetun ympäristön arvoketjulle sen elinkaaren aikana, koskee tekeminen tätä kautta koko yhteiskuntaa ja asettaa haasteita valtakunnallisen tietojärjestelmän toteutukselle.

Hankkeessa uudistetaan julkisen sektorin tiedonhallintaa rakennetun ympäristön tietojen osalta. Toteutus pohjautuu avoimiin kansainvälisiin standardeihin perustuviin tietomalleihin ja sanastoihin. Tätä edistetään ympäristöministeriön yhteentoimivuustyössä, jossa määritellään alan semanttisen, kokonaisarkkitehtuurin ja standardien yhteentoimivuutta.

Teknisesti kyse on hajautetun ja keskitetyn ratkaisun yhdistelmästä, jossa tiedot hallinnoidaan valtakunnallisesti tai tiedot voivat samanmuotoisina sijaita toimijoiden omissa järjestelmissä, jolloin valtakunnallinen järjestelmä lukee tiedot näistä. Tämä yhdistelmä aiheuttaa digitaaliselle turvallisuudelle haasteita, jotka tulee ratkaista. Myös mahdollinen tietoaalusta ja sen ratkaisut tulee määrittää tietoturvalle. Keskeistä on yhteiset tietomallit, tietoturvaratkaisut sekä käytösäännöt. Toteutuksesta vastaa ympäristöministeriön ohjauksessa Suomen ympäristökeskus SYKE.

Rakennetun ympäristön tiedon digitalisoituminen

Nykyisin alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot ovat melko vapaasti saatavissa. Nyt käynnissä olevissa tiedon rakenteiden muutoksessa alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot tulevat olemaan koneluettaavia, tarkempia ja helpommin saavutettavissa. Julkisesti saatavilla oleva tieto voi muodostaa riskin itsessään tai riski muodostuu yksittäisten julkisten tietojen yhdistämisen kautta (tiedon kasautuvuus). Kaiken julkisen tiedon ei ole perusteltua olla digitaalisesti avoimesti saatavilla.

Digitaalisessa ympäristössä tietojen saatavuutta joudutaan mahdollisesti rajoittamaan. Tällä varmistetaan se, ettei tietojen yhdisteleminen vaaranna yksilön tai yhteiskunnan turvallisuutta. On huomioitava, että usean julkisen tiedon yhdistäminen voi muodostaa suojattavan tietokokonaisuuden.

RYTJ:n kehityksessä on huomioitava digitaalisen turvallisuuden viitekehys. RYTJ voi olla erilaisten digitaalisen turvallisuuden uhkien kohteena, joten tietojärjestelmän rakentamisessa ja ylläpidossa on tietoturvan, jatkuvuudenhallinnan ja varautumisen osalta tunnistettava erilaisia digitaalisen turvallisuuden uhkia ja varauduttava niiden estämiseen ja riskien hallintaan. Tietojärjestelmän määrittelyä tuetaan erillisellä digitaalisen turvallisuuden selvityksellä, jolla varmistetaan, että määrittely tehdään digitaalisen turvallisuuden periaatteet huomioiden. Teemasta laaditaan määrittelyvaiheessa kattava tietoturva- ja suojaohjeistus, jota käytetään tietojärjestelmän rakentamisen ja ylläpidon aikana.

4. Ohjausryhmän tehtävä ja tavoite

Ohjausryhmän tehtävänä on tunnistaa rakennetun ympäristön tiedon digitalisoitumisen vaikutukset kokonaisturvallisuuteen ja kansalliseen turvallisuuteen. Toisena tehtävänä on rakennetun ympäristön tietojärjestelmän digitaalisen turvallisuuden ja tietosuojan konsultointi -selvityksen ohjaaminen.

Tehtävänä on tunnistaa laajemmalla tasolla rakennetun ympäristön digitalisaation muodostamat riskit ja riskien arvioiminen. Rakennetun ympäristön tiedoilla on tiivis yhteys esimerkiksi paikkatietoihin ja infratietoihin. Samoja digitaalisen

turvallisuuden teemoja ratkotaan useilla eri hallinnon aloilla. Ryhmän tehtävänä on tunnistaa synergioita digitaalisen turvallisuuden yhteisten riskien ja haasteiden tarkastelussa.

Ohjausryhmä onnistuessaan vaikuttaa merkittävästi rakennetun ympäristön tiedon julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden riskien ennalta ehkäisemiseen.

5. Organisointi

Rakennusneuvos Anna-Leena Seppälä, ympäristöministeriö (puheenjohtaja)

Projektipäällikkö Seppo Pastila, Suomen ympäristökeskus (sihteeri)

Osallistujat:

Erityisasiantuntija Satu Taskinen, ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Tuija Pakkanen, ympäristöministeriö

Neuvotteleva virkamies Minna Perähuhta, ympäristöministeriö

Hankepäällikkö Juhana Rautiainen, ympäristöministeriö

Tietoarkkitehti Pauli Sutelainen, Suomen ympäristökeskus

Kehittämispäällikkö Mikko Hynninen, Suomen ympäristökeskus (varajäsen)

Johtava asiantuntija Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Asiantuntija Annina Ceder, sisäministeriö (varajäsen)

Tietoturvapäällikkö Harri Mäntylä, puolustusministeriö

Erityisasiantuntija Jyrki Rihu, puolustusministeriö (varajäsen)

Erityisasiantuntija Niko Mäkilä, valtiovarainministeriö

Erityisasiantuntija Marième Korhonen, liikenne- ja viestintäministeriö

Suunnittelija Lasse Heliste, liikenne- ja viestintäministeriö (varajäsen)

Kehityspäällikkö Jari Ylä-Kero, Digi- ja väestötietovirasto

Johtava asiantuntija Tytti Ronkainen, Digi- ja väestötietovirasto (varajäsen)

Johtava asiantuntija Minna Romppanen, Maanmittauslaitos

Turvallisuusjohtaja Ari Huvinen, Maanmittauslaitos (varajäsen)

Yksikön päällikkö Heidi Kivekäs, Traficom

Pääsuunnittelija Ari Hartikainen, Puolustusvoimat

Tietohallintopäällikkö Pia Satopää, Puolustusvoimat

Nn, Suojelupoliisi

6. Kustannus ja rahoitus

Hanke toteutetaan virkатыönä ja kukin organisaatio maksaa edustajiensa matkakulut.

Teppo Lehtinen
Ylijohtaja

Tommi Laanti
Asuntoneuvos

Jakelu / Sändlista Ohjausryhmän puheenjohtaja, jäsenet

Tiedoksi / För kännedom YM osastot ja tulosalueet, YM kirjaamo, SYKE, SM, PLM, VM, LVM, DVV, MML, Traficom, Puolustusvoimat, SUPO.